# Határmenti együttmûködés Románia és Magyarország között

A határ két oldalán a vállalatok különbözõ költségstruktúrával és eltérõ jogi-intézményi rendszer keretei között mûködnek. A különbözõség akadálya a gazdasági együttmûködésnek, amennyiben a mindkét rendszer közti ismeretén alapuló kommunikációs plusz tranzakciós költséget jelent. Ugyanakkor olyan kombinációja is létrehozható a két rendszernek, amely jelentõs megtakarítással jár. Ezen a határon a fejlettebb Magyarország legelmaradottabb megyéi találkoznak a viszonylag elmaradottabb Románia részben fejlettebb megyéivel. A határ két oldala között az egy fõre jutó bruttó hazai termék (GDP) különbsége vásárlóerõ paritáson (PPP) kb. 20% volt Magyarország javára. Folyó dollárban a különbség lényegesen nagyobb, egy a kettõhöz.

Egy fõre jutó bruttó hazai termék (GDP) vásárlóerõ paritáson (PPP) az EU átlag százalékában, 1998-ban:

| | |
|---|---|
| Románia | 28,2% |
| Észak-Nyugat | 26,0% |
| Nyugat | 32,4% |
| Magyarország | 49,0% |
| Észak-Alföld | 33,1% |
| Dél-Alföld | 37,4% |

Forrás: Eurostat adatbank

Mennyire ismerik és használják a román–magyar határmenti vállalatok ezeket a lehetõségeket, illetve mennyiben jelent számukra hátrányt a határmentiség?

Mit várnak a gazdasági élet szereplõi arra az esetre, ha Magyarország elõbb lesz EU-tag, mint Románia?

Ezekre a kérdésekre keresett választ egy nemzetközi kutatócsoport 2000 folyamán a Bécsi Nemzetközi Gazdaságkutató Intézet „Countdown” projektje keretében[1]. A kutatás legfontosabb része egy kérdõíves felmérés volt, amelyben 200-200 vállalatot kérdeztünk le Magyarország, illetve Románia 4-4 határ menti megyéjében. A minta a 10 fõnél nagyobb nem-mezõgazdasági vállalatok körébõl származik.

A minta azt mutatja, hogy magyarországi vállalatok 41 százalékának vannak gazdasági kapcsolatai EU-országokkal, 28 százalékának Romániával, míg a romániai vállatok vállalatoknak csak 30%-a van kapcsolatban az EU-val de 35 százaléka Magyarországgal. Ez a különbség megfelel az általános helyzetnek, amennyiben a magyar vállalatok erõsebben export orientáltak és jobban beépültek a nyugat-európai vállalati hálózatokba, mint a román vállalatok. Utóbbiak inkább a belsõ piac fele orientálódnak, de fontos számukra a szomszédos Magyarország is. A határmenti térség magyarországi vállalatai számára a romániai kapcsolat viszonylag kevéssé fontos, a kapcsolatok a határ menti területekre, illetve Erdélyre, a magyarlakta régiókra korlátozódnak. A román vállalatok számára Magyarország egésze, különösen Budapest a fontos partner, nem a határmenti megyék.

A határon átnyúló kapcsolatokat mindkét oldalon elsõ sorban a piacszerzés motiválja. Emellett román vállalatok számára fontos a magasabb szintû magyarországi technikához való hozzájutás. Magyar vállalatokat vonzza az olcsóbb romániai munkabérköltség melletti termeltetés is. A kapcsolatokat akadályozó tényezõket a magyar vállalatok jelentõsebbnek ítélik, mint a románok és fõleg az általános politikai és gazdasági körülményekre hivatkoznak. Mindkét oldal problémaként említette a nyelvi nehézségeket és a határátkelõk nem megfelelõ számát.

Az EU-tagságot illetõen a megkérdezettek azt várják, hogy Magyarország hamarabb éri azt el, mint Románia, viszont a román állampolgárok utazása már az elsõ bõvítést megelõzõen vízummentes lesz. Ebben az esetben megszûnik Magyarország speciális ugródeszka szerepe a romániai vállalatok számára. Könnyebben és közvetlenül fognak eljutni Magyarországnál távolabbi EU-piacokra is. A magyar vállalatok a közös gazdasági térben szintén a mainál könnyebben fognak kereskedni nyugat felé. Ezek a tényezõk csökkentik a román–magyar határmenti együttmûködés jelentõségét. Magyarország EU-tagsága viszont meg fogja növelni a versenyt az ország piacán, ami a helyi termelõket olcsóbb beszerzési források és termelési helyek, így Románia „felfedezésére” késztethetik.

**Hunya Gábor**

1. A projekt eredeti címe: „Cross-border economic co-operation on present and future EU borders”. A kutatást az Európai Unió Interreg II/c támogatása finanszírozta. A projekt leírása, a résztvevõk névsora és minden elkészült tanulmány hozzáférhetõ a címû honlapon. A „Countdown” interaktív vitaoldalain hozzászólás írható az egyes tanulmányokhoz. Érdeklõdéssel várjuk az Önök hozzászólásait, a témához kapcsolódó dolgozatait is!